

28. Prokic, Biserka, húsmóðir í Reykjavík, f. í Júgóslavíu 4. maí 1928. Fær réttinn 25. júní 1968.
29. Radtke, Helga, húsmóðir í Neskaupstað, f. í Þýzkalandi 16. ágúst 1941. Fær réttinn 24. maí 1968.
30. Raner, Nelly Eva (Jóhannesson), húsmóðir í Reykjavík, f. í Þýzkalandi 29. september 1914.
31. Rasmussen, Kurt Sören, múrari í Reykjavík, f. í Danmörku 20. júlí 1940.
32. Saur, Hiltrud Anneliese (Guðmundsson), húsmóðir í Reykjavík, f. í Þýzkalandi 29. júlí 1935.
33. Sehner, Erich Franz, iðnverkamaður í Keflavík, f. í Austurríki 24. apríl 1940.
34. Shepardson, George, matsveinn í Ytri-Njarðvík, f. í Bandaríkjunum 24. janúar 1911.
35. Smith, Kenneth Hilton, verkamaður í Kópavogi, f. í Bandaríkjunum 11. september 1947.
36. Stöckl, Andreas Franz Xaver, tæknifræðingur í Kópavogi, f. í Austurríki 31. janúar 1915.
37. Stöckl, Else Apollonia, húsmóðir í Kópavogi, f. í Austurríki 25. febrúar 1920.
38. Táfjord, Jóna Valdís, húsmóðir í Grundarfirði, f. í Noregi 3. október 1945.
39. Thomsen, Svanhild Daniella, húsmóðir á Kraunastöðum í Aðaldal, f. í Færeyjum 29. maí 1943.
40. Toftum, Jakop, verkamaður í Reykjavík, f. í Færeyjum 18. marz 1939.
41. Uri, Oddrun, húsmóðir í Reykjavík, f. í Noregi 3. október 1939.

2. gr.

Þeir, sem heita erlendum nöfnum, skulu þó ekki öðlast íslenzkan ríkisborgara-
rétt með lögum þessum, fyrr en þeir hafa fengið íslenzk nöfn samkvæmt lögum um
mannanöfn.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 30. apríl 1968.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Jóhann Hafstein.

L Ö G

um bókhald.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með sam-
þykki mínu:

I. KAFLI

Bókhaldsskylda.

1. gr.

Bókhaldsskyldir eru allir þeir, sem taldir eru í 2. gr. þessara laga.

2. gr.

- A. 1. Hlutfélög og önnur félög með takmarkaðri ábyrgð.
 2. Gagnkvæm tryggingafélög, samvinnufélög og önnur félög með breytilegum höfuðstól og breytilegri félagatölu, sem hafa það markmið að efla hag félagsmanna eftir þátttöku þeirra í starfsemi félagsins.
 3. Sameignarfélög og önnur félög með ótakmarkaðri ábyrgð félagsmanna.
 4. Bankar og sparisjóðir.
 5. Félög, sjóðir og stofnanir, sem hafa á hendi fjáröflun, fjárvörzlu eða rekstur, svo sem lífeyrissjóðir, stéttarfélög, íþróttafélög, líknanstofnanir, minningar- og styrktarsjóðir.

B. Einstaklingar, sem í atvinnuskyni reka eftirgreinda starfsemi:

1. Verzlun, þar með talin lyfjaverzlun.
2. Byggingarstarfsemi og önnur mannvirkjagerð, svo og alls konar verktaka-
starfsemi, þar með talið viðhald og viðgerðir mannvirkja.
3. Námarekstur, vinnsla og sala jarðefna, svo sem malarnám.
4. Framleiðsla, sala og dreifing vatns og orku.
5. Bóka-, blaða- og tímaritaútgáfa.
6. Skólar.
7. Sjúkrahús, elliheimili, heilsuhæli o. þ. h. stofnanir.
8. Umsýslustarfsemi, svo sem fasteigna-, skipa- og bílasala, vöru- og skipa-
miðlun, afgreiðsla skipa og annarra farartækja, rekstur ferðaskrifstofa, kaup-
þing, kauphallir og uppboðsmarkaðir.
9. Málflutningur og önnur lögmannsstörf.
10. Sala verðbréfa og peningaútlán.
11. Útleiga á fasteignum og lausafé.
12. Skemmtistarfsemi hvers konar, svo sem t. d. kvikmyndahús, leikhús, hljóm-
sveitir og miðlun skemmtikrafta.
13. Iðnaður og iðja, þar með talin viðgerðarstarfsemi.
14. Útgerð til veiða, verkun sjávarafla og fiskirækt.
15. Vinnsla landbúnaðarafurða. Búrekstur, þar sem afurðirnar eru að meiri
hluta seldar beint til smásala eða neytenda.
16. Fólks- og vöruflutningar.
17. Veitinga- og gistihúsarekstur.
18. Læknar, tannlæknar, tannsmiðir og dýralæknar.
19. Þjónustustarfsemi, svo sem starfsemi húsameistara, verkfræðinga, endur-
skoðenda, dómtúlka og skjalabýðenda, bókhaldsskrifstofur, auglýsingastof-
ur, teiknistofur, fjölritunar- og vélritunarstofur, þvottahús og efnalaugar,
ljósmyndastofur, rakarastofur, baðhús, nuddstofur og snyrtistofur, björg-
unarstarfsemi og þjónustustarfsemi ótalin annars staðar.

3. gr.

Allir þeir, sem bókhaldsskyldir eru skv. 2. gr., skulu halda tvíhliða bókhald, nema sérstök undantekning sé gerð.

Undanþegnir skyldu til að halda tvíhliða bókhald eru þeir einstaklingar, sem taldir eru í 2. gr. B-lið 13.—19. tölulið, ef þeir við starfsemi sína nota ekki meira aðkeypt vinnuafn en sem svarar 52 vinnuvikum á ári.

Sé aðili skyldur til að halda tvíhliða bókhald vegna einhvers þáttar starfsemi sinnar, skal það gilda fyrir allan atvinnureksturinn.

4. gr.

Bókhaldsskyldir aðilar skulu haga bókhaldi sínu og semja ársreikninga í samræmi við reglur þessara laga og góða bókhalds- og reikningsskilavenju.

Stjórnendur þeirra féлага og stofnana, sem um ræðir í A-lið 2. gr., og þeir, sem ábyrgð bera á starfsemi skv. B-lið sömu greinar, skulu sjá um, að ákvæðum þessara laga verði fullnægt.

II. KAFLI**Bókhaldið.****5. gr.**

Bókhaldið skal veita svo sundurliðaðar upplýsingar um rekstur og efnahag eins og þarfir eigenda, lánardrottna og hins opinbera krefjast.

Bókhaldinu skal haga svo, að rekja megi viðskiptin og notkun fjármunanna.

Þeir aðilar, sem skyldir eru að halda tvíhliða bókhald, skulu færa bækur þær, sem nú verða taldar:

1. Sjóðbók, fyrir inn- og útborganir úr sjóði.
2. Dagbók, fyrir öll önnur viðskipti.
3. Viðskiptamannabók.
4. Aðalbók.
5. Efnahagsbók.

Leyfilegt er að sameina sjóðbók og dagbók, sem nefnist þá sjóðdagbók. Einnig er heimilt að sameina aðalbók og efnahagsbók.

Þeir aðilar, sem undanþegnir eru skyldu til að halda tvíhliða bókhald samkv. 2. mgr. 3. gr., skulu færa eftirtaldar bækur:

1. Sjóðbók fyrir inn- og útborganir úr sjóði og bankareikningum.
2. Viðskiptamannabók.
3. Sundurliðunar- og efnahagsbók.

Auk þeirra bóka, sem að framan eru taldar, skal færa þær bækur, sem í hverju tilfelli er eðlilegt með tilliti til tegundar og stærðar starfseminnar.

Sjóðbók, sjóðdagbók, aðalbók og efnahagsbók skulu vera fyrirfram innbundnar og tölusettar. Efnahagsbók skal vera löggilt. Færi aðili bæði sjóðbók og sjóðdagbók, má hin síðarnefnda vera lausblaðabók.

6. gr.

Bókhaldsskyldum aðilum er heimilt að nota laus kort eða blöð eða önnur hjálpargögn í stað innbundinna bóka skv. 5. gr. Þetta er þó því skilyrði bundið, að gögn þessi séu hluti af skipulegu og öruggu kerfi. Þó skulu sjóðbók og efnahagsbók vera fyrirfram innbundnar og tölusettar.

Ráðherra setur með reglugerð nánari reglur um notkun á slíkum bókhaldsgögnum.

7. gr.

Í sjóðbók skal færa allar sjóðgreiðslur. Hver greiðsla færast sérstaklega. Þó er leyfilegt að færa í einu lagi fjárhæðir þær, er inn koma daglega vegna sölu gegn staðgreiðslu. Enn fremur er leyfilegt að færa undirbækur yfir sjóðgreiðslur, enda sé færslu þeirra hagað á sama hátt og sjálfrar sjóðbókarinnar. Skylt er að færa niðurstöðutölur undirbókanna daglega í sjálfa sjóðbókina, og sé í henni vísað til undirbókanna til sönnunar færslunum.

Enn fremur sé í sjóðbók vísað til mótfærslna eða tilsvarendi færslna í öðrum bókum.

Undirbækur sjóðbókar mega vera lausblaðabækur.

8. gr.

Í viðskiptamannabók skal færður sérstakur reikningur yfir viðskipti við hvern viðskiptamann önnur en þau, sem hönd selur hendi. Í bókina skulu viðskipti þau, sem færð eru í frumbækur, skráð á sama hátt og þar eða samanlagðar fjárhæðir þær, sem úttekt eða innlegg hefur numið í hvert sinn.

Leyfilegt er að færa í viðskiptamannabókina samanlagðar fjárhæðir þær, sem úttekt hvers viðskiptamanns hefur numið um vikuna eða mánuðinn samkvæmt frumbókunum, sé um úttekt að ræða, sem samið er um að greiða skuli að fullu viku- eða mánaðarlega. Enn fremur er leyfilegt að færa sameiginlegan reikning í viðskiptamannabók fyrir alla þá viðskiptamenn, sem aðeins hafa slík viðskipti.

Við færslu í viðskiptamannabók sé ætíð vísað til mótfærslna eða tilsvarendi færslna í öðrum bókum.

9. gr.

Í hverju bókhaldi skal færa þá yfirlitsreikninga, sem eðlilegt er með tilliti til tegundar og stærðar starfseminnar.

Að jafnaði skal haga reikningaskipuninni þannig, að færðir séu hreinir eigna-, skulda-, gjalda- og teknareikningar.

Enn fremur skal, eftir því sem aðstæður leyfa, haga reikningaskipuninni þannig, að eðlilegt sjálfseftirlit skapist.

Skýlt er þó alltaf að færa eftirgreinda yfirlitsreikninga:

1. Reikning(a), er sýni, hve mikið fé er lagt í byggingar, skip, áhöld og aðrar eignir, sem ætlaðar eru til stöðugar notkunar við reksturinn.
2. Reikning(a), er sýni öll viðskipti (framlög og úttekt) eiganda (eigenda) við fyrirtækið í peningum og öðrum verðmætum.
3. Sjóðreikning.
4. Hvers konar viðskiptareikninga við banka og lánastofnanir, svo sem reikninga, sem gefnar eru út ávísanir á, sparifjárreikninga og ábyrgðar- og geymslufjárreikninga.
5. Vixileignareikning.
6. Reikning yfir samþykkt vixla.
7. Viðskiptamannareikning.
8. Reikning(a), yfir keyptar vörur, hráefni, innlagðar afurðir o. s. frv.
9. Reikning(a), yfir seldar vörur, afurðir og þjónustu o. s. frv.
10. Reikning(a), er sýni rekstrargjöld.
11. Aðra þá reikninga, sem í hverju einstöku dæmi eru eðlilegir samkvæmt góðri bókhaldsvenju.

10. gr.

Í bókhaldinu skal skrá viðskiptin jafnskjótt og þau fara fram, ef upplýsingar um þau kunna að glatast eða misfarast. Sjóðgreiðslur séu færðar daglega og á þann hátt, að auðvelt sé að sannprófa sjóðsbirgðir við bókhaldið.

11. gr.

Sjóðbók, sjóðdagbók og dagbók sé lokað eigi sjaldnar en ársfjórðungslega. Niðurstöður hinna einstöku reikninga skulu þá færast í aðalbók.

Við gerð ársreikninga skal nákvæm og fullkomin lokun fara fram á bókhaldsbókunum.

Samræmi skal vera milli fjárhæðanna í ársreikningunum og í aðalbókinni.

Ákvæði þessarar greinar taka til bókhaldsgagna samkvæmt 6. gr., eftir því sem við á.

12. gr.

Þau útgjöld, sem færð eru í bækurnar, skulu vera samkvæmt áreiðanlegum og fullnægjandi skjölum. Það sama gildir um tekjur eftir því, sem við verður komið. Nánar skal kveðið á um þessi atriði í reglugerð.

13. gr.

Í frumbækur séu færð öll viðskipti, önnur en þau, er hönd selur hendi daglega, jafnskjótt og þau fara fram. Í bækur þessar skal rita nöfn þeirra, er hafa afhent og mótttekið peninga eða vöru, er hún var seld (= lánuð) eða keypt (= lögð inn), og sömuleiðis fyrir hvers reikning út er tekið eða lagt inn og enn fremur verð vörunnar.

Heimilt er að hafa í stað frumbóka laus reikningseyðublöð. Blöð frumbóka og laus reikningseyðublöð skulu vera fyrirfram tölusett í hlaupandi röð, enda sé ekki notað öruggara eftirlitskerfi.

Í verzlunarviðskiptum skal samrit af færslu frumbóka eða reiknings ætíð látið viðskiptavini í té í hvert sinn, er einhver viðskipti fara fram.

14. gr.

Vörutalningar skulu skráðar í þar til gerðar innbundnar eða heftar og fyrirfram tölusettar talningarbækur og undirritaðar af talningarmönnum.

Þeir aðilar, sem hafa öruggt reikningslegt eftirlit með vörubirgðum sínum, eru ekki bundnir af ákvæðum 1. mgr. þessarar gr., að því er snertir notkun innbundinna eða heftra talningarbóka.

15. gr.

Fylgiskjöl (færslugögn) með bókhaldinu skal tölusettja á reglubundinn hátt og til þeirra vísa við innfærslur þeirra í bókunum, og þau síðan geymd í réttu töluröð.

Enn fremur er hverjum bókhaldsskyldum aðila skylt að geyma í skipulegri röð öll bréf og símskeyti, er honum berast viðkomandi atvinnu hans, og enn fremur að halda eftir samriti af öllum þeim bréfum og símskeytum, er hann ritar og sendir öðrum viðkomandi atvinnunni, og geyma eftir sömu reglum.

16. gr.

Allar þær bækur, sem fyrirskipaðar eru í lögum þessum, ásamt fylgiskjölum, svo og bréf þau og símskeyti, samrit bréfa og símskeyta, sem um ræðir í næstu grein hér á undan, séu geymd í 7 ár frá því síðast er ritað í bækurnar, og bréfin eða símskeytin móttekin eða send. Efnahagsbók skal þó varðveita í 25 ár.

17. gr.

Eigi má rita í bækur þær, sem fyrirskipaðar eru með lögum þessum, aðrar en frumbækur, með blýanti. Eigi má heldur skafa út eða gera á annan hátt ólæsilegt það, sem eitt sinn hefur verið í þær skráð, né rita ofan í skriftina, þótt fyrst hafi misritazt af vangá. Þurfi að gera breytingu á því, sem eitt sinn hefur verið ritað, skal það leiðrétt með annarri færslu, eða strikað yfir rangfærsluna án þess að ólæsilegt verði.

Eigi má rifa eða á annan hátt losa blöð úr þeim innbundnu bókum, sem fyrirskipaðar eru með lögum þessum.

III. KAFLI Ársreikningar.

18. gr.

Allir þeir, sem bókhaldsskyldir eru samkvæmt lögum þessum, skulu gera efnahags- og rekstrarreikning einu sinni á hverju reikningsári. Reikningsárið skal vera 12 mánuðir.

Reikningarnir séu fullgerðir og undirskrifaðir ekki síðar en 5 mánuðum eftir lok reikningsársins.

Reikningarnir skulu færðir inn í efnahagsbókina. Þeir séu undirritaðir af þeim, sem ábyrgð bera á bókhaldinu, sbr. 2. málsg. 4. gr. hér að framan.

Hafi einhver, sem skyldur er til að undirrita ársreikningana, mótbárur fram að færa gegn þeim, þá skal hann undirrita þá með árituðum fyrirvara. Koma skal fram, hvers eðlis fyrirvarinn er, og færa skal greinargerð um hann í efnahagsbókina.

19. gr.

Á efnahagsreikningi séu tilfærðar allar eignir og skuldir hlutaðeiganda, eins og þær eru í lok reikningsársins. Þannig skal reikningurinn t. d. sýna raunverulega stöðu sjóðs, banka, skuldunauta og lánardrottna í lok reikningsársins.

Krafizt er eftirfarandi lágmarkssundurliðunar á efnahagsreikningnum:

Sjóðseign.

Innstæður í bönkum og sparisjóðum.

Vixileignir.

Skuldir viðskiptamanna.

Birgðir fullunninna vara.

Birgðir hráefna og vara í vinnslu.

Aðrar vörubirgðir.

Fyrirframgreiddar vörur.

Fyrirframgreidd gjöld.

Skuldir hjá dótturfyrirtækjum.

Skuldabréfaeign.

Hlutabréfaeign.

Hlutabréf í dótturfyrirtækjum.

Eigin hlutabréf.

Fasteignir.

Fasteignir í smíðum.

Skip og flugvélar.

Vélar og áhöld.

Bifreiðar, flutninga- og farartæki.

Einkaleyfi o. þ. h. réttindi.

Skuldir á reikningum í bönkum og sparisjóðum.

Samþykktir víxlar.

Inneignir viðskiptamanna.

Inneignir dótturfyrirtækja.

Veðskuldir.

Önnur föst lán.

Hlutafé.

Óinnborguð hlutafjárloforð.

Varasjóðir.

Annað eigið fé.

20. gr.

Á rekstrarreikningi skal sýna heildartekjur og heildargjöld þannig sundurliðað, að reikningurinn gefi glögga mynd af rekstrarafkomunni á reikningsárinu.

Krafizt er eftirfarandi lágmarksundurliðunar á rekstrarreikningnum:

Sölutekjur af aðalstarfsemi, vöru og/eða efniseyðsla séu, eftir því sem hægt er, sundurliðaðar eftir atvinnugreinum, t. d. heildverzlun, smásöluverzlun, iðnaður, útgerð fiskiskipa, útgerð annarra skipa o. s. frv.

Tekjur af aukastarfsemi, svo sem arður af hlutabréfum, vaxtatekjur, leigutekjur o. þ. h.

Óvenjulegar tekjur, sem kunna að vera færðar í rekstrarreikninginn, svo sem hagnaður af sölu eigna o. þ. h.

Launagjöld.

Vaxtagjöld.

Afskriftir.

Skattar.

Óvenjuleg gjöld, sem kunna að vera færð í rekstrarreikninginn, svo sem halli af sölu eigna, eignatöp o. þ. h.

Önnur rekstrargjöld skal sundurliða í samræmi við góða reikningsskilavenju.

21. gr.

Í efnahagsreikningi ber að tilfæra eignir með þeirri fjárhæð, er raunverulega svarar til verðmætis þeirra. Þó ber að jafnaði að tilfæra fasteignir, skip, vélar, áhöld og aðrar eignir, sem ætlaðar eru til stöðugrar notkunar við reksturinn, með kostnaðarverði að frádregnum hæfilegum árlegum afskriftum fyrir fyrningu og sliti. Sé frá þessu vikið, skulu reikningarnir bera það greinilega með sér. Hafi verðryrnun átt sér stað á eignum umfram venjulega afskrift, ber að lækka þær í verði tilsvareandi.

Vörubirgðir má eigi telja á hærra verði en innkaupsverði eða framleiðsluverði. Þær má eigi heldur telja á hærra verði en söluverði vörunnar fullframleiddrar á reikningsskiladegi að frádregnum væntanlegum viðbótarframleiðslu- og sölu-kostnaði.

Séu gerðar meiri háttar breytingar á reglum um mat birgða og fyrningu fasta-fjármuna miðað við síðasta efnahagsreikning, skulu ársreikningarnir bera það greinilega með sér.

Verðbréf og útistandandi skuldir má aldrei telja á hærra verði en ætla má, að fyrir þær fáist.

22. gr.

Í ársreikningum skal koma fram aukning og lækkun, sem orðið hefur á fasteignum, skipum, vélum og áhöldum á reikningsárinu auk heildarafskrifta þeirra. Sé til opinbert mat (fasteignamat, brunabótamat) á eignunum, skal það upplýst í reikningnum.

Tilfæra skal nafnverð hlutabréfa.

Í ársreikningum skulu koma fram samandregnar hreyfingar á eiginjárreikningum.

Efnahagsreikningi fylgi greinargerð um allar veðsetningar á eignum hlutað-eiganda, að svo miklu leyti, sem greindur reikningur ber slíkt ekki með sér, enn fremur allar ábyrgðir, er hann hefur tekizt á hendur fyrir aðra.

Efnahagsreikningurinn skal bera það með sér, hvort viðkomandi eignir og skuldir eru háðar gengisáhættu eða verðtryggingu.

IV. KAFLI

Ýmis ákvæði.

23. gr.

Ráðherra mælir fyrir um nánari framkvæmd þessara laga með reglugerð, þar á meðal um staðlað bókhaldsskipulag fyrir ákveðnar atvinnugreinar að höfðu samráði við þær, löggildingu bóka, eftirlit og sektir fyrir brot á reglugerðinni.

24. gr.

Ákvæði þessara laga gilda, svo framarlega sem annað leiði ekki af sérstökum lögum eða reglum settum samkvæmt þeim.

25. gr.

Fyrir brot gegn lögum þessum skal refsað samkvæmt ákvæðum í almennum hegningarlögum.

26. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1969, og falla þá úr jafnframt úr gildi lög nr. 62 frá 1938.

Gjört í Reykjavík, 2. maí 1968.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Magnús Jónsson.

L Ö G

um atvinnuréttindi skipstjórnarmanna á íslenskum skipum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Inngangur og orðaskýringar.

1. gr.

Hverjum íslenskum ríkisborgara, sem fullnægir þeim skilyrðum, sem sett eru í lögum þessum, er heimilt að leita sér atvinnu við siglingar á íslenskum skipum.

2. gr.

- a. *Skip* merkir í lögum þessum hvert það far, sem er 6 rúmlestir eða stærra og skráð er á skipaskrár, án tillits til þess, hvort það gengur fyrir seglum eða vél eða hvoru tveggja.
- b. *Rúmlest* er brúttórúmlest = 100 teningsfet ensk = 2.83 teningsmetrar.
- c. *Mánuður* er 30 náttu mánuður, eins og ákveðið er með sjómanna-lögum, nr. 67 31. des. 1963, um kaupgreiðslur á sjó.